

ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра туризму, теорії і методики фізичної культури та валеології

О.М. Мозолев

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
А4 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА)»**

Навчально-методичний посібник

Хмельницький, 2025

УДК 378.016:378.091.262:796.011.3(072)

М 74

Навчально-методичний посібник рекомендований до друку рішенням кафедри туризму, теорії і методики фізичної культури та валеології (протокол № 9 від 24 квітня 2025 р.) та вченої ради Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (протокол № 5 від 21 травня 2025 р.).

Рецензенти:

О.С. Поліщук - проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор філософських наук, професор.

О.М. Дудчак - професор кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту Хмельницького національного університету, доктор педагогічних наук, професор.

О.О. Цибанюк - професор кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту Чернівецького національного Університету імені Ю. Федьковича, доктор педагогічних наук, професор.

Мозолев О.М. Методичні рекомендації щодо написання та захисту курсових робіт зі спеціальності А4 «Середня освіта (фізична культура)» : навч.-метод. посіб., Хмельницький : ХГПА, 2025. 30 с.

У навчально-методичному посібнику надані практичні рекомендації та розкрито специфіку підготовки до написання та захисту курсових робіт зі спеціальності А4 «Середня освіта (фізична культура)» на першому «бакалаврському» рівні вищої освіти.

Розраховано для вивчення навчальних дисциплін «Теорія і методика фізичного виховання», «Педагогіка фізичного виховання з основами наукових досліджень».

@ О.М. Мозолев, 2025

@ ХГПА, 2025

ЗМІСТ

	Вступ	4
Розділ 1	ХАРАКТЕРИСТИКА САМОСТІЙНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	5
1.1	Сутність, мета, завдання, типи науково-дослідницької діяльності	5
1.2	Загальні принципи наукової праці дослідника	6
1.3	Особистісні та ділові якості дослідника	8
1.4	Особистісні та ділові якості дослідника	8
Розділ 2	ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
2.1	Вибір теми дослідження	9
2.2	Складання графіку роботи над курсовою роботою	10
Розділ 3	ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ	11
3.1	Визначення наукового апарату науково-дослідницької роботи	11
3.2	Структури курсової роботи	12
3.3	Вимоги до оформлення курсової роботи	14
3.4	Оформлення ілюстрацій і таблиць	16
3.5	Оформлення списку використаних джерел	18
3.6	Оформлення додатків	19
3.7	Документи що подаються для захисту курсової роботи	19
3.8	Дотримання норм академічної доброчесності	20
3.9	Рецензування та захист курсової роботи	21
	ДОДАТКИ	22
Додаток А	Титульна сторінка	22
Додаток Б	Завдання на курсову роботу	23
Додаток В	Рецензія на курсову ро	25
Додаток Д	Висновок наукового керівника	27
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29

ВСТУП

Сучасна система вищої освіти України пропонує нові виклики, зумовлені пріоритетністю задач європейської інтеграції до освітньо-наукового простору й необхідністю ґрунтовного переосмислення наявних і впровадження нових світоглядних орієнтирів. Основним чинником відповідності європейським стандартам є активне залучення майбутніх фахівців до дослідницької діяльності.

Науково-дослідницька робота в педагогічних закладах вищої освіти покликана забезпечувати розвиток в майбутніх фахівців творчих здібностей до організації та проведення пошуково-дослідницької діяльності, що сприяє розвитку в студентів інноваційного мислення, переосмислення підходів до вирішення професійних завдань, а також формування вмінь застосовувати методи науково-педагогічного дослідження для розв'язання актуальних проблем фізичного виховання молоді.

Один із важливих елементів фахової підготовки в педагогічному навчальному закладі – це залучення здобувачів вищої освіти до самостійної дослідницької роботи з визначеної проблеми. Дослідницька діяльність студентів набуває все більшого значення і стає одним із головних компонентів професійної підготовки майбутнього фахівця.

Основними видами науково-дослідницької роботи здобувачів вищої освіти зі спеціальності А4 «Середня освіта (фізична культура)» є написання курсової роботи та участь у науково-практичних конференціях.

Курсова робота є самостійним науковим дослідженням студента з теорії і методики фізичного виховання або іншої навчальної дисципліни циклу професійної підготовки. Метою курсової роботи є теоретичний аналіз актуальних проблем фізичного виховання школярів, поглиблення й узагальнення знань з навчальної дисципліни та їх застосування для вирішення конкретних фахових завдань.

У навчально-методичному посібнику розкрито специфіку підготовки до написання та захисту курсових робіт зі спеціальності А4 «Середня освіта (фізична культура)» на першому «бакалаврському» рівні вищої освіти.

РОЗДІЛ 1

ХАРАКТЕРИСТИКА САМОСТІЙНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

1.1 Сутність, мета, завдання, типи науково-дослідницької діяльності

Науково-дослідницька діяльність – це інтелектуальна праця, спрямована на пошук знань, умінь та навичок щодо розв’язання актуальної проблеми.

Основними видами науково-дослідницької роботи здобувачів вищої освіти зі спеціальності А4 «Середня освіта (фізична культура)» є написання і захист курсової роботи та участь у науково-практичних конференціях.

Курсова робота – це підсумкова робота, яка є результатом вивчення певної дисципліни і має на меті поглиблення теоретичних знань та розвиток умінь науково-дослідницької роботи студента.

Мета написання курсових робіт – поглиблення знань студентів з актуальних проблем певної галузі, оволодіння методами самостійного дослідження і послідовного викладу матеріалу, розвиток умінь аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження.

Завдання курсової роботи:

- ✓ формування наукового світогляду, оволодіння методами наукового дослідження;
- ✓ розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань;
- ✓ оновлення і вдосконалення знань студентів;
- ✓ розвиток здатності застосовувати теоретичні знання у практичній роботі;
- ✓ формування та розвиток навичок самостійної науково-дослідницької діяльності.

Найбільш поширеними видами курсових робіт є теоретичні та прикладні дослідження.

Теоретичні дослідження – це спосіб вивчення явищ та процесів, що ґрунтується на аналізі існуючих теорій, концепцій та наукових підходів.

Прикладні наукові дослідження – це теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання й використання нових знань, але призначені, головним чином, для здійснення конкретної

практичної мети чи завдання. Прикладні дослідження визначають можливі шляхи використання результатів фундаментальних наукових досліджень, нові методи розв'язання проблем, сформульованих раніше. В них розглядаються проблеми вдосконалення педагогічних основ організації освітнього процесу. Завдання робіт такого виду полягає в уточненні, поглибленні, систематизації, узагальненні принципів, методів, засобів, форм навчання і виховання, а також у внесенні елементів новизни в теорію і практику педагогіки.

1.2 Загальні принципи наукової праці дослідника

Кожний дослідник повинен знати специфіку наукової творчості в цілому і конкретної галузі зокрема. У творчому процесі важливою є систематична, послідовна й добре організована праця. Досвід провідних науковців свідчать про те, що їхні досягнення є результатом багаторічної праці, творчого підходу, витримки та наполегливості.

Чим вищий рівень організації праці науковця, тим більших результатів він може досягти за короткий термін. І навпаки, при незадовільній організації наукової праці подовжується термін виконання дослідження і знижується його якість, зменшується ефективність.

Загальні принципи наукової праці дослідника:

– **Творчий підхід.** На всіх етапах дослідження науковець повинен прагнути до пояснення фактів, предметів, явищ, намагатися сказати щось нове в науці. Тому для наукової творчості характерною є постійна копітка розумова праця. У цьому зв'язку доцільно згадати давнє китайське прислів'я, яке стверджує: «Ти можеш стати розумним трьома шляхами: шляхом власного досвіду – це найгірший шлях; шляхом наслідування – найлегший шлях; шляхом мислення – це найбагородніший».

– **Мислення.** Мислення, обмірковування – це один із основних елементів наукової праці. Різні люди здійснюють це по-різному. Значних результатів досягають ті, хто привчив себе думати постійно, концентрувати свою увагу на предметі дослідження. Виробити в собі такі риси необхідно кожному досліднику. Серед правил наукової праці особливе значення має постійна робота мозку над сутністю і специфікою об'єкта та предмета дослідження. Дослідник повинен постійно розмірковувати над предметом свого дослідження.

– **Плановість.** Плановість допомагає запобігти невиправданім витратам часу і засобів, вирішувати наукові завдання у визначений

термін. Плановість у науковій творчості втілюється в різних перспективних і робочих планах та програмах, календарних планах, у графіках роботи дослідника, в його індивідуальному плані та ін. За планами перевіряється (по можливості щоденно) хід роботи. За весь період роботи над курсовою роботою може бути кілька планів. Спочатку складають спрощені плани, потім їх деталізують, коригують, уточнюють, доопрацьовують.

– **Динамічність.** Необхідно постійно контролювати виконання основних етапів роботи та її результати. Слід коригувати як загальний план, так і окремі його частини. Важливо сформулювати не лише завдання даного етапу дослідження, а й заходи щодо досягнення загальної мети. Тобто весь цей процес є динамічним.

– **Самоорганізація.** Велике значення має принцип самоорганізації праці дослідника, оскільки наукова творчість піддається регламентації в граничних межах. Отже, кожний дослідник самостійно визначає комплекс заходів щодо забезпечення свого успіху. До елементів самоорганізації належать: організація робочого місця із забезпеченням оптимальних умов для високопродуктивної праці; додержання дисципліни праці; послідовність у накопиченні; систематичність у дотриманні єдиної методики і технології при виконанні роботи. У самоорганізації велику роль відіграють дисципліна, самоуправління, самоаналіз, самоконтроль, в тому числі самостійність, тобто здатність самому виявляти причини виникнення труднощів і усувати їх. Сюди належить також дотримання трудового режиму і графіка роботи, дисципліни мислення, здатність зосереджуватися, не порушувати логічний розвиток ідей.

– **Економічність (самообмеження).** Цим принципом кожний науковець повинен керуватися на всіх етапах наукового дослідження. Принцип самообмеження виявляється, по-перше, в тому, що у будь-якому дослідженні слід обмежувати себе як за широтою охоплення теми, так і за глибиною її розробки. По-друге, дослідник, уводячи дослідження в певні часові рамки, тим самим уже обмежує себе. Самообмеження особливо важливе на стадії збору матеріалу, тобто слід вибрати те, що необхідно для вирішення даного завдання.

– **Робота над собою.** Робота над собою передбачає цілеспрямовану діяльність на розвиток задатків і здібностей, пам'яті, уваги, спостережливості, формування навичок розумової праці тощо.

– **Критичність і самокритичність.** Сама природа науки як сфери людської діяльності, спрямованої на вироблення знань, зумовлює те, що рушійною її силою є конфлікт – боротьба наукових шкіл, світоглядів, суперечність між теорією і практикою, розвиток критики і самокритики, несприйняття догматизму і сліпої віри в авторитети. Звідси кожному науковцю, особливо початківцю, слід виховувати в собі критичне ставлення до результатів своєї праці, до сприйняття чужих ідей і думок. Особливо велике значення має власна творчість. Доцільно передусім спробувати віднайти власні шляхи розв’язання проблеми, свій шлях наукового пошуку.

1.3 Особистісні та ділові якості дослідника

Успішність наукової діяльності дослідника значною мірою зумовлена наявністю у нього сукупності особистісних та ділових якостей.

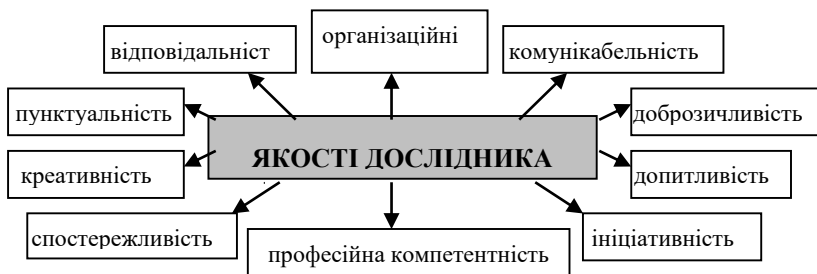

Рис.1 Основні якості дослідника

1.4 Обов’язки студента-дослідника

Досягнення високих успіхів у науково-дослідній діяльності студента є можливим за умови виконання ним низки обов’язків:

- вчасно обрати тему наукового дослідження;
- ознайомитися з вимогами до написання, оформлення та графіком виконання роботи;
- у визначений термін розробити (за допомогою керівника) науковий апарат і зміст роботи, яких потрібно неухильно дотримуватись;
- брати до виконання поради і рекомендації керівника, систематично і старанно працювати над опрацюванням наукової і довідкової літератури;

- у визначений термін подати керівникові, відповідним чином оформлену роботу для підготовки відгука та рецензії;
- належним чином підготуватись до захисту наукової роботи.

РОЗДІЛ 2

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1 Вибір теми дослідження

Першочерговим завданням студента-дослідника є вибір теми наукової роботи.

Тема дослідження – визначення явища, яке вивчається і яке охоплює певну галузь наукового знання.

Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами фаху.

Теми курсових робіт обираються здобувачами на основі розробленого і затвердженого кафедрою туризму, теорії і методики фізичної культури та валеології переліку орієнтовних тем робіт.

Здобувач може запропонувати власну тему курсової роботи з урахуванням своїх науково-практичних інтересів. У цьому випадку необхідно обґрунтувати доцільність розробки обраної теми та узгодити її з науковим керівником.

Загальні вимоги до визначення теми курсової роботи:

1. Актуальність теми та ступінь її розробки в науковій літературі.
2. Тема має досліджувати теоретичну або практичну проблему (*проблема* – це складне теоретичне чи практичне питання, що потребує спеціального вивчення і позитивного розв'язання).

3. Назва наукової роботи повинна бути лаконічною (до 12 слів).

4. Враховуються наукові інтереси студента та викладачів кафедри.

Важливим складовим елементом у початковий період підготовки курсової роботи є підготовка студентом загальної концепції роботи, тобто власного розуміння суті вибраної для вивчення проблеми: обґрунтування її актуальності, значущості, визначення основних напрямів досліджень і шляхів вирішення поставленої проблеми.

Щоб сформулювати концепцію, необхідно підібрати і попередньо вивчити відповідні літературні джерела. При цьому слід зосередити увагу

на аналізі наукових поглядів на досліджувану проблему, пошуку недостатньо вивчених (дискусійних) питань.

Після попереднього вивчення основних наукових джерел, осмислення матеріалу, складається план роботи і графік її виконання.

2.2 Складання графіку роботи над курсовою роботою

З метою ефективної організації науково-дослідної роботи складається орієнтовний графік роботи над курсовою роботою, який узгоджується із науковим керівником на першій консультації.

Орієнтовний графік роботи над магістерською роботою

№	Види роботи	Термін виконання
1.	Вибір теми курсової роботи. Погодження з науковим керівником	вересень
2.	Підбір наукової літератури для написання роботи, її аналіз та узагальнення	жовтень
3	Визначення наукового апарату дослідження. Узгодження його змісту з науковим керівником. Підготовка вступу до друку.	листопад-грудень
4.	Опрацювання та подання науковому керівнику першого розділу курсової роботи	січень
5.	Внесення змін після зауважень та рекомендацій наукового керівника	січень
6.	Опрацювання та подання науковому керівнику другого розділу курсової роботи	лютий-
7.	Внесення змін після зауважень та рекомендацій наукового керівника	лютий
8.	Подання наукової статті за темою курсової роботи до збірника матеріалів конференції	березень
9.	Подання науковому керівнику висновків курсової роботи	березень
10.	Внесення відповідних змін та остаточне редагування тексту курсової роботи, списку використаних джерел та додатків	квітень
11	Оформлення та підготовка до захисту курсової роботи	травень
12	Захист курсової роботи	червень

РОЗДІЛ 3

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Визначення наукового апарату науково-дослідницької роботи

Обов'язковою частиною вступу в науковій роботі є науковий апарат. Складники наукового апарату для курсової роботи:

- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- методи дослідження;
- апробація дослідження;
- структура роботи.

Мета дослідження – це ідеальне, мисленєве передбачення кінцевого результату науково-дослідної роботи.

Завдання дослідження – це те, що необхідно виконати для того, щоб досягнути мети (завдання конкретизують мету). Найчастіше визначають 3-4 завдання дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище педагогічної та психічної дійсності, які обрані для вивчення.

Предмет дослідження – це частина об'єкта, що безпосередньо та ґрунтовно вивчається з певною метою.

Методи наукового дослідження – це способи розв'язання завдань наукового дослідження.

Апробація дослідження – це участь автора роботи у наукових конференціях, круглих столах, семінарах, нарадах, методичних засіданнях педагогічних працівників; це публікація статей у друкованих виданнях закладів вищої освіти з проблеми дослідження. Здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти бажано підготувати до захисту не менше однієї публікації.

Структура роботи – це перелік основних структурних елементів роботи із зазначенням загальної кількості сторінок, кількості сторінок основної частини тексту, кількості найменувань у списку використаних джерел та додатків.

3.2 Структури курсової роботи

Структура курсової роботи складається з таких послідовно розташованих елементів:

1. Титульна сторінка
2. Зміст
3. Список умовних позначень (якщо застосовуються)
4. Вступ
5. Основна частина (складається з двох розділів)
6. Висновки
7. Список використаних джерел.
8. Додатки

Титульна сторінка є першою сторінкою курсової роботи і містить назву вищого навчального закладу, факультету, кафедри, шифр й назву спеціальності, ступінь вищої освіти, тему курсової роботи, прізвище здобувача вищої освіти, прізвище керівника і рецензента (Додаток А).

Зміст курсової роботи визначається її темою і відповідає переліку питань, які потрібно дослідити, поданих в завданні на курсову роботу.

Зміст включає: анотацію; перелік умовних позначень; вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів основної частини; висновки; пропозиції, список використаних джерел; додатки.

Анотація містить: тему, мету, завдання та основні методи дослідження; скорочений виклад матеріалу (кількість сторінок, таблиць, рисунків, літературних джерел тощо); скорочений зміст курсової роботи, що розкриває суть одержаних результатів, висновки. Обсяг анотації – одна-дві сторінки.

Перелік умовних позначень подається у курсовій роботі, якщо в ній вжито скорочену термінологію тощо.

Вступ. У вступі кваліфікаційної роботи зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми, мета, завдання; визначаються об'єкти і предмети досліджень; наводиться практичне значення і апробація результатів досліджень. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Науковий апарат дослідження: мета дослідження; завдання дослідження; об'єкт дослідження; предмет дослідження; методи дослідження; апробація дослідження; структура роботи (розкрито в підрозділі 3.1).

Основна частина курсової роботи складається з розділів та підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру. У кінці кожного розділу формуються висновки зі стислим викладенням наведених у ньому результатів досліджень здобувача вищої освіти.

Перший розділ є теоретичним обґрунтуванням об'єкту дослідження, його головна мета полягає в аналізі та систематизації набутих знань з обраної проблематики. У цьому розділі необхідно окреслити основні етапи вивчення явища, що досліджується, проаналізувати підходи науковців до його трактування та визначити аспекти, що не отримали належного висвітлення і які будуть вивчені у даній розвідці. У тексті роботи обов'язково повинні бути посилання на використані джерела.

У **другому розділі** як правило, обґрунтовують вибір напрямку досліджень, наводять методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методiku проведення досліджень, описують методiku, за якими проводили дослідження та статистичне опрацювання матеріалу, викладають результати дослідження проблеми, що має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, на підставі чого можна зробити відповідні висновки та надати пропозиції.

Текст курсової роботи можна доповнювати ілюстративними матеріалами (схемами, фотографіями, табличними даними, діаграмами), які, залежно від розміру, можна наводити по тексту роботи або виносити у додатки.

Висновки. У висновках курсової роботи підводяться підсумки проведеного дослідження, наводяться одержані наукові та практичні результати. Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини роботи відповідно до поставлених завдань. Кількість висновків повинна бути не меншою за кількість завдань, які передбачені дослідженнями за темою курсової роботи здобувача вищої освіти.

Список використаних джерел. До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання. Список використаної

літератури має містити не менш 25-30 літературних джерел, 70 % з них опублікованих за останні 5-10 років.

Додатки. У додатках наводяться допоміжні матеріали: об'ємні таблиці допоміжних цифрових даних, рисунки, копії друкованих робіт, довідки про участь в конференціях, тощо.

Рекомендований обсяг курсової роботи – 30-35 сторінок. Допускається відхилення від вказаного обсягу в межах 10 %.

3.3 Вимоги до оформлення курсової роботи

Оформлення курсової роботи повинно відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Мова курсової роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна. Пряме переписування у роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим без посилання на них.

Курсову роботу на захист подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису у твердому переплетенні. Завершену і оформлену належним чином курсову роботу обов'язково підписує автор на останній сторінці списку використаних джерел.

Текст курсової роботи набирають на комп'ютері текстовий редактор – Microsoft Word, формат сторінки А4 (297x210 мм), орієнтація – книжкова, кегель – 14, міжрядковий інтервал – 1,5 (29-30 рядків на сторінці), стиль – Normal. Поля: зліва – 30 мм, справа – 15 мм, зверху і знизу – 20 мм. Текст роботи з абзацним відступом 1,25 см друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Пошкодження аркушів, помарки і сліди неповністю видаленого попереднього тексту в роботі не допускаються.

Титульна сторінка кваліфікаційної роботи оформляється за єдиним зразком (додаток А).

За титульною сторінкою розміщують завдання на кваліфікаційну роботу (додаток Б), далі – зміст, перелік умовних позначень (за потреби) та анотацію.

На сторінці зі змістом навпроти кожної складової кваліфікаційної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Перелік умовних позначень надається у вигляді окремого списку, який друкують у дві колонки, у лівій за абеткою наводять позначень, у правій – детальне розшифрування.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи **«ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ»** друкують великими літерами без абзацного відступу з вирівнюванням по центру.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу з вирівнюванням по ширині. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком розділу та підрозділу – 1 рядок.

Текст розділів друкують з абзацним відступом 1,25, вирівнювання по ширині, через 1,5 міжрядкові інтервали.

Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи (розділ) треба починати з нової сторінки. Між останнім реченням попереднього підрозділу та заголовком наступного підрозділу робиться відступ 1 рядок.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація сторінок кваліфікаційна роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки, шрифт Times New Roman.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші та аркушах завдання номер сторінки не ставиться.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділ нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприклад: «2.1» (перший підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки

підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

3.4 Оформлення ілюстрацій і таблиць

Ілюстрації (графіки, діаграми, схеми) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають «Рис.» або «Мал.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу).

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначеннями номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в розділі магістерської роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

Ілюстрації. Основними видами ілюстративного матеріалу в курсових роботах є: рисунок, схема, фотографія, діаграма, графік. Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці, ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А 4, рекомендується розміщувати у додатках. Назви ілюстрацій розміщують після їх номерів.

За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.», нумерують послідовно в межах розділу, за винятком

ілюстрацій, наведених у додатках. Порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами, повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

При написанні курсової роботи здобувач вищої освіти повинен посилається на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в курсовій роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи, перевірити достовірність відомостей про цитування документа, забезпечують необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, на які є посилання в курсовій роботі.

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [12, с. 75]).

Посилання в тексті курсової роботи на групу джерел слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях деяких науковців [1-5] наведено дані ...».

Посилання на ілюстрації курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «рис. 1.2».

На всі таблиці курсової роботи необхідно посилається в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

3.5 Оформлення списку використаних джерел

Наприкінці курсової роботи наводиться список використаних джерел. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі.

Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Під час складання списку використаних джерел рекомендується дотримуватися одного з двох стандартів:

✓ національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

✓ міжнародного стилю оформлення наукових публікацій APA (American Psychological Association).

Зразок оформлення списку використаних джерел наведено у додатку В. Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у

порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні кваліфікаційної роботи), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

3.6 Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті курсової роботи. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

Додатки починаються з нової сторінки, після списку використаних джерел. По середині по центру сторінки великими прописними літерами друкують слово **ДОДАТКИ**. Нумерація цієї сторінки відображається в змісті роботи. З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкують слово «Додаток» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б».

Додатки позначаються великими літрами української абетки, за винятком Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Один додаток позначається як «Додаток А».

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим вимогам підтверджує завідувач кафедри підписом у поданні голові екзаменаційної комісії. Подання друкується з обох боків на аркуші формату А 4.

3.7 Документи що подаються для захисту курсової роботи

При захисті курсової роботи до екзаменаційної комісії подаються:

- курсова робота здобувача вищої освіти;
- рецензія на курсову роботу (ДодатокВ);
- відгук наукового керівника (Додаток Д).

3.8 Дотримання норм академічної доброчесності

В «Положенні про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії», чітко прописані «Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату в наукових роботах» та «Рекомендації щодо виявлення академічного плагіату в наукових роботах». Знання та відповідальне дотримання цих рекомендацій у ході підготовки курсової роботи дасть можливість здобувачами освіти створити якісний, самостійний науковий продукт.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти під час написання курсової роботи передбачає:

- самостійне виконання завдань, визначених для досягнення мети дослідження;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної науково-дослідницької діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка курсових робіт на наявність академічного плагіату здійснюється на основі комп'ютерної програми *StrikePlagiarism*, яка рекомендована МОН України.

Орієнтовні показники унікальності тексту (до загального об'єму матеріалу)

Відсоток унікальності	Рекомендації
85-100%	Висока унікальність, робота допускається до захисту
70-84%	Середня унікальність, робота допускається до захисту
51-69%	Низька унікальність, робота потребує суттєвого доопрацювання та повторної перевірки
50% і нижче	Низька унікальність, робота відхиляється без права подальшого розгляду

3.9 Рецензування та захист курсової роботи

Здобувачі освіти повинні подати на кафедру туризму, теорії і методики фізичної культури та валеології фінальний варіант курсової роботи (повний, з бібліографією, вступом, висновками та анотацією) не пізніше, ніж за місяць до захисту – для розгляду та схвалення кафедральною комісією. Студенти, які не подали курсову роботу своєчасно, не допускаються до сесії і можуть бути відраховані як такі, що не склали сесії, тобто за академічну неуспішність.

При наявності позитивного відгуку наукового керівника, який фіксується його підписом на титульній сторінці роботи, та позитивної рецензії кафедра рекомендує відповідну курсову роботу до захисту. Це рішення фіксується підписом завідувача кафедри на титульній сторінці курсової роботи.

Захист диплому відбувається публічно. Для обговорення курсової роботи відводиться до 20 хвилин, з яких 7-10 хвилин – на виклад основних положень проведеного дослідження.

Під час доповіді здобувач повинен зосередитися на результатах, одержаних ним особисто, а також стисло повідомити про методику їх одержання та основні висновки дослідження. Після цього оголошується зміст рецензії. Студент має дати вичерпну відповідь на кожне зауваження рецензента, а потім відповісти на запитання членів комісії та присутніх. Процедура захисту має відбуватися відповідно до правил проведення наукової дискусії.

Після публічного захисту екзаменаційній комісії надається час для обговорення оцінок.

Оцінка курсової роботи залежить не лише від змісту, переконливості доповіді, а й від того, наскільки здобувач вправно представить її на засіданні екзаменаційної комісії, наскільки компетентно, впевнено відповідатиме на поставлені запитання, коментуватиме дискусійні положення. Для цього здобувачу необхідно володіти і використовувати правила публічного виступу. До уваги беруться також наявність публікацій і те, яким чином здобувач виявив себе під час роботи над темою дослідження (організованість, ретельність, самостійність тощо).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА
АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Форма навчання: денна

Кафедра: туризму, теорії і методики фізичної культури та
валеології

КУРСОВА РОБОТА
на тему:
**ВПЛИВ УРОКІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА
ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Виконав: студент 3 курсу
Спеціальності А4 Середня освіта
«Фізична культура»

Леоненко А.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник:

викладач

Хмара М.А.
(прізвище та ініціали)

Рецензент:

д.пед.н., професор
Галус О.М.
(прізвище та ініціали)

ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

ФАКУЛЬТЕТ

ФОРМА НАВЧАННЯ

Кафедра _____
_____ рівень вищої освіти

Галузь знань _____

Спеціальність _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«__» _____ 202_ р.

**ЗАВДАННЯ
НА КУРСОВУ РОБОТУ**

(прізвище, ім'я, по батькові магістранту (ці))

1. Тема роботи:

Керівник роботи _____,
затверджені наказом ХГПА від вересня 202 р. №

2. Строк подання курсової роботи: *згідно календарного плану.*

3. Вихідні дані до роботи: Здобувач при виконанні курсової роботи повинен:здійснити теоретичний аналіз літературних джерел; проаналізувати нормативно-правову базу, сучасний стан та існуючий досвід з досліджуваної проблеми,

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

5.Перелік наочного (ілюстративного) матеріалу (проекти, зразки документів, пропозицій до законодавства тощо), які потрібно розробити:

Дата видачі завдання _____ 202_ року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання курсової роботи (КР)	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми КР, погодження її з науковим керівником, визначення предмету дослідження	вересень 202_ р	
2.	Затвердження наказом ректора академії теми КР і призначення наукового керівника	вересень 202_ р	
3.	Оформлення науковим керівником завдання на КР; підбір здобувачем літератури та фактичного матеріалу для написання роботи	жовтень 202_ р.	
4.	Виконання та подання науковому керівнику вступу КР	жовтень-листопад 202_ р.	
5.	Виконання та подання науковому керівнику першого розділу КР	грудень 202_ р	
6.	Виконання та подання науковому керівнику другого розділу КР	січень 202_ р	
7.	Виконання та подання науковому керівнику висновків КР	лютий 202_ р	
8.	Перевірка списку використаних джерел та додатків щодо правильності їх оформлення	березень 202_ р	
9.	Доопрацювання КР згідно із зауваженнями наукового керівника,	березень 202_ р	
10.	Перевірка КР на дотримання норм академічної доброчесності	квітень 202_ р	
11.	Розгляд КР на кафедрі, та допуск до захисту	травень 202_ р	
12.	Захист КР перед комісією	червень 202_ р	

Керівник роботи _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

Здобувач _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

РЕЦЕНЗІЯ
на курсову роботу
Здобувача (ки) освіти

Загальна характеристика роботи та зауваження

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Розподіл балів для окремих етапів та елементів виконання курсової роботи

Критерії оцінювання виконання курсової роботи	Бали	
	максимально можлива кількість	фактична кількість
відповідність змісту роботи заявленій темі, грамотність структурування роботи, збалансованість її розділів	5	
правильність формулювань об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження, відповідність та доцільність застосованих методів дослідження	4	
системність викладу матеріалу, відсутність повторів, логічних помилок	4	
ступінь самостійності роботи (відсутність академічного плагіату), наявність посилань	5	
наявність елементів наукової новизни	4	
теоретична обґрунтованість основних положень курсової роботи, що підтверджені підібраним та систематизованим фактичним і статистичним матеріалом	4	
використання та опанування сучасної літератури, чинних нормативно-правових актів; правильність розрахунків, застосування методів статистичного аналізу тощо	4	
Разом	30	

Рецензент _____
 (підпис) (ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ**

ФАКУЛЬТЕТ
ФОРМА НАВЧАННЯ
 Кафедра _____
 _____ рівень вищої освіти
 Галузь знань _____ Спеціальність _____

ВИСНОВОК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

про курсову роботу
 здобувача(ки) освіти __ курсу

на тему: _____

Розподіл балів для окремих етапів та елементів виконання курсової роботи

Критерії оцінювання виконання курсової роботи	Бали	
	максимально можлива кількість	фактична кількість
відповідність роботи вимогам, встановленим методичними рекомендаціями для курсової роботи	7	
правильність оформлення (роботи в цілому, таблиць, рисунків, посилань, списку використаних джерел)	5	
виконання проміжних етапів розробки курсної роботи відповідно до завдань і календарного плану	6	
співпраця з науковим керівником протягом періоду виконання курсової роботи	7	
апробація результатів дослідження, проведеного в кваліфікаційній роботі	5	
Разом	30	

Зауваження: здобувач(ка) освіти _____
віднісся до написання курсової роботи на належному рівні. Окремі
структурні частини роботи виконувалися з невеликою затримкою.
Зауваження та рекомендації наукового керівника врахував у повному
обсязі. Представлене дослідження відповідає встановленим вимогам, що
ставляться до курсових робіт.

Науковий керівник

(підпис) (ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання)
_____ 202_ р.

Висновок кафедри про курсову роботу

Курсова робота розглянута. Здобувач(ка) освіти _____
допускається до захисту дипломної роботи.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (ім'я, прізвище)
_____ 202_ р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блещунова, К. М. (2023). Методичні вказівки до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни "Теорія і методика фізичного виховання". Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". –Харків, 62 с.
2. Дразіна, Є. В., Джуринський, П. Б., Харасанджіанц, О. Г., & Воробйова, С. В. (2023). Методичні рекомендації щодо написання кваліфікаційної (курсної) роботи з теорії і методики фізичної культури для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. Одеса, 22 с.
3. Закон України «Про вищу освіту»: прийняти 01.07.2014 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Іванашко, О.Є., & Гошовська, Д. Т. (2021). Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності студентів та написання наукових робіт. Волинський національний університет імені Лесі Українки, 90 с.
5. Койчева, Т. І. (2023). Методичні рекомендації до написання курсових робіт з педагогіки для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура). Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»: Одеса, 27 с.
6. Конох А.П., Тищенко В.О., Коваленко Ю.О., Омеляненко Г.А., Соколова О.В. (2024). Теорія і методика фізичного виховання : методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту курсової роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 014 «Середня освіта» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Фізична культура)» : Запоріжжя : ЗНУ, 42 с.
7. Мальцева К. (2023). Як писати курсові та кваліфікаційні роботи : навч.-метод. посіб. Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», Київ : НаУКМА, 172 с.
8. Мозолєв О.М. (2025). Основи педагогічної майстерності вчителя фізичної культури. Навчальний посібник. Хмельницький: Видавництво ХГПА, 126 с.
9. Озерова, О. А. (2023). Методичні рекомендації до написання та оформлення курсових робіт для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Київ: КНУБА, Талком, 34 с.

10. Отрошко О.В., & Шмаргун В.М. (2023). Методичні рекомендації для підготовки та захисту курсових робіт з дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» студентів освітнього ступеня «бакалавр». Київ : НУБіП України, 25 с.

11. Соколюк, О.О., Козарь, С.С., & Журавльова І.М. (2018). Курсові роботи з теорії і методики фізичного виховання: метод. Настанови. Харківський коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 27с.

12. Товт В.А., Маріонда І.І. (2018). Курсові роботи в системі підготовки фахівців за спеціальностями фізична культура і спорт, середня освіта (фізична культура) навчальний посібник. Ужгород: Фест-принт, 61с.

13. Хмара, М.А., Мозолєв, О.М. (2025). Термінологічний словник-довідник вчителя фізичної культури. Навчальне видання. Хмельницький: Видавництво ХГПА, 52 с.

14. Шквир, О. Л., & Дудчак, Г. І. (2024). Опорно-інструктивні матеріали до написання та захисту курсових і кваліфікаційних робіт зі спеціальності 013 Початкова освіта: метод. посіб. Хмельницький : ХГПА, 50 с.

15. Firdaus, I. R., Kusumah, W., & Febrianty, M. F. (2024). Workshop: Writing Techniques Scientific Papers as an Improvement Effort Competency of Physical Education, Sports, and Health. *ABDIMAS: Jurnal Pengabdian Masyarakat*, 7(1), 290-296.

16. Iglesias, D., Saiz González, P., Sierra Díaz, M. J., & Fernández Río, J. (2024). How to write and publish a research paper in physical education: A step-by-step guide for the first time. *Cultura_Ciencia_Deporte [CCD]*, 19(61).

17. Levkulych, V., Chervona, L., Iehupov, M., and Mozolev, O. (2022). Communicative resources of socio-economic development and pedagogical activity in the context of globalization challenges. *SHS Web of Conferences* 141, 03012, *MTDE* 2022. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202214103012>

18. Mozolev, O. (2023). Methodological approaches for researching the development of sports tourism in Ukraine. *Journal of Education, Health and Sport*, 48(1), 299-307. <https://doi.org/10.12775/JEHS.2023.48.01.024>

19. Mozolev, O., & Polishchuk, O. (2024). The essence and content of scientific research methodology. *Journal of Education, Health and Sport*, 63, 279-288. <https://doi.org/10.12775/JEHS.2024.63.020>